

Ödev Kopyacılığında İnternetin Rolü ve Önlemler

Aşlı Güngör-Kırçıl¹, Turhan Karagüler²

¹ Maltepe Üniversitesi, GSF, Sinema Bölümü, Marmara Eğitim Köyü-Maltepe, İstanbul

² Beykent Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak., Matematik-Bilgisayar Bölümü, Ayazağa-Maslak, İstanbul
agungor@maltepe.edu.tr , turank@beykent.edu.tr

Özet: Kopyacılık veya son yıllarda benimsenen ismi ile aşırı macılık (plagiarism) gerek akademisyenler gerekse öğrenciler açısından yüzyıllardır var olan bir sorundur. Ancak sorun son 10 yılda internet kullanımının günlük yaşama girmesiyle birlikte oldukça ileri boyutlara taşınmıştır. Özellikle sosyal bilimlerle ilgili alanlar daha ağırlıklı olmak üzere yapılan ödevlerin %50'ye varan oranda kopyacılık kapsamında görülebileceği üzerine değerlendirmeler yapılmaktadır. Konu bu nedenle birçok farklı platformda ciddi olarak irdelenmektedir. Bu çalışmada aşırma ve biçimleri kısaca tanıtarak, internetin aşırmaaya olan etkisi araştırılmış ve eğitim-öğretimde sorunun azaltılmasına yönelik var olan uygulamalar ve ülkemizde konuya ilişkin öncelikli olarak yapılabilecekler önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aşırma, Kopyacılık, Plagiarism

The Role of Internet on Online Plagiarism

Abstract: Copying and/or plagiarism has been a series issue among academics and students for centuries. However since the use of Internet in education becomes extensive in the last decade, the problem of plagiarism and copying has reached the alarming level. Due to this fact, the problem now is being seriously considered by the universities in particular. In this work, the plagiarism and copying and their kinds are briefly explained. The role of Internet and Information Technology tools on the problem is discussed. The well known software packages to limit the problem are introduced. Finally some prior things to be done for the country is suggested.

Keywords: Plagiarism, Online Plagiarism, Copying.

Giriş

Aşırma (plagiarism) ülkemizde daha çok akademik yaşamda kullanılan bir kavram olup kısaca kişinin bir başkasının eserini (çoğunlukla yazılı metinleri) bilinçli olarak kendi eseri gibi okuyucuya (kullanıcıya) sunması olarak tanımlanır. Aynı kapsam dahilinde düşünülebilecek olan öğrenciler arası ödev ve proje kopyacılığı ise ülkemizde daha çok ayrı bir alan olarak ele alınmaktadır. Bu çalışmada konu ödev kopyacılığı olarak isimlendirilmiş olup aşırma ile birlikte ele alınmıştır. Ayrıca aşırma geçmişi oldukça uzun yıllara dayanan oldukça duyarlı ve tartışmalı bir konudur. Bilim dünyasında bir çok ünlü

bilim insanı hakkında aşırma iddiaları söz konusu edilmiştir. Konunun algılanması ve sınırları hakkında akademisyenler arasında ciddi yaklaşım farklılıkları bulunmaktadır. Bu çalışmada konunun bu tartışmaya açık tanım ve kapsam boyutu yerine kısaca tanımı ve türleri, ağırlıklı olarak da IT ve İnternet etkisiyle aşırmacılığın ve kopyacılığın nasıl kolaylaştığı ve yaygınlaştığı ve yine aynı şekilde IT ve İnternet yardımıyla ne tür önlemlerin alınabileceği tartışılmıştır. Son bölümde de ülkemizdeki durum için bazı saptamalarda ve önerilerde bulunulmuştur.

Genel kabüle göre akademik aşırmacılık bir yazarın metninin belirli sayıdaki kelimesinin

(kelime sayısı kesin olmamakla birlikte genellikle 4 kelime sınır kabul edilmektedir) olarak kelimedenden fazlasının alıntılama işaretlersiz ve orijinal kaynağı belirtmeksizin kullanılmasıdır. Hexham aşırımcılığı ve türlerini ayrıntılı olarak örneklendirdiği çalışmasında aşağıda kısaca tanımlanan 7 ayrı aşırma türü belirlemiştir [1].

1. Doğrudan Aşırma:

En sık başvurulan aşırma şeklidir. Burada cümleden bir-iki kelime çıkarılır ya da yenisi eklenir. Orijinal yazar belirtilmediği gibi, alıntılama işaretleri de kullanılmaz.

2. Yazar Referansı Verilerek Yapılan Aşırma.

Sadece yazarların ismi verilir ama çalışmaya ait bilgi sunulmaz.

3. Dipnot Kullanmak Yoluyla Yapılan Basit Aşırımcılık:

Bu türde referans verilmekle birlikte alıntılama işaretleri kullanılmaz, bazı kelimelerde çok küçük değişiklikler yapılmak yoluyla, orijinal paragraftan farklı olduğu iddia edilir.

4. Dipnot Kullanmak Yoluyla Yapılan Kompleks Aşırımcılık:

Daha fazla sayıda kelime farklı olabilir, hatta yeni cümleler ilave edilebilir.

5. Kısmi Alıntılama Yaparak Aşırma:

Metnin bir yerinde tırnak işareti kullanılarak alıntı yapılır, ama diğer yerlerde yine kullanılmaz.

6. Başka Sözcüklerle Anlatmak Yoluyla Yapılan Aşırma

Yazarın metnini tamamen kendi sözcükleriyle yeniden kurgulamak yoluyla yapılan aşırmadır.

7. Yazarın Kendi Çalışmasını Kopyalamak Yoluyla Yapılan Aşırımcılık:

Teorik olarak kimsenin kendi çalışmasını aşırması beklenemez. Revize edilmiş tezler vb. örnekler bu türe girebilir.

Öğrenci ödevleri konusunda uygulanan yöntem ağırlıklı olarak doğrudan aşırma olarak

tanımlanan ilk yöntem olmakla birlikte diğer yöntemler de az da olsa kullanılabilir.

IT ve İnternetin Aşırma ve Kopyacılığa Etkisi

Bilişim Teknolojilerinin hızlı gelişimi ve internet aracılığı ile veri kaynaklarına erişimin yaygınlaşması aşırma ve kopyacılığı günümüzde oldukça kolay hale getirmiştir. İnternetten önce aşırımcılık (kopyacılık) ciddi emek gerektirmekteydi. Potansiyel kopyacılar sınırlı sayıdaki kaynaklardan (çoğunlukla civardaki bir kütüphaneden) yararlanabilmekteydi. Bu kaynaklar genellikle profesyonelce yazılmış olduğundan aşırmanın saptanması göreceli olarak kolaydı. Ayrıca basılı kaynaklarda telif haklarının daha sıkı kontrol edilmesiyle nedeniyle aşırımcılık eylemi daha riskli olmaktadır. Ancak günümüzde internet aracılığıyla binlerce konuya ilişkin kaynaklar çok kısa sürede indirilebilmekte kes-yapıştır yöntemiyle saptanması pek de kolay olmayacak şekilde yeni bir belgeye dönüştürülebilmektedir. Kısmen arama motorları aracılığıyla bazı dökümanlara erişilse bile önemli oranda bu erişim internetteki verinin inanılmaz boyutu nedeniyle hemen hemen ya çok zor ya da imkansız olmaktadır.

Öğrenciler için ödev, proje, vs kopyacılığında internetin işlevi çok daha kapsamlıdır. Öyle ki pek çok kez farklı kaynaklardan kes-yapıştır yoluyla aktarılan paragrafların kimi zaman font tipleri, puntoları, renkleri değiştirilmeksizin ve alınan sayfanın adresi silinmeksizin ard arda eklenip kurgulandığı durumlarla bile karşılaşmaktadır. Öğrenci ödev kopyacılığının boyutunu göstermesi açısından The Center of Academic Integrity tarafından ABD kolej ve üniversite öğrencileri arasında yapılan bir dizi anket çalışmasının sonuçları önemli ipuçları sunmaktadır [2]. Bulgulara göre, öğrencilerin %80'nin en az 1 kez ödev kopyacılığına (aşırma) başvurduğu, %90 dolayındaki bir grubunda aşırma yapanların herhangi bir disiplin işlemine uğramadıklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Yine ABD'de yapılan diğer

bir anket çalışmasında öğrencilerin %54'ünün internetten aşırma işlemini gerçekleştirdiğini; %74'ünün bir önceki eğitim yılında en az 1 kez aşırma (kopyacılık-kolaycılık) eylemiyle ilişkili olduğunu kabul ettiğini; %47'sinin de aşırma yapan öğrenciyi öğretmenin görmezden geldiğini düşündüğü belirlenmiştir. Benzer türden araştırmalara gerek üniversite web sitelerinden gerekse yazılı medyada ulaşmak mümkündür. Ve tüm bu çalışmaların sonuçları ödev kopyacılığının gün gectikçe arttığı ve yaygınlaştığı iddiasını onaylamaktadır. Bu artışta İnternet ve Bilişim Teknolojilerinin en önemli rolü oynadığı son derece açıktır.

Aşırma ve Kopyacılığa Karşı Önlemler

Aşırma ve kopyacılığa karşı en etkili önlemler yine İnternet ve IT araçlarını kullanmak yoluyla sağlanabilecektir. Bu konuda halen özellikle ABD ve Avrupa üniversitelerinde konuya ilişkin birimler oluşturularak kapsamlı çalışmalar yürütülmektedir.

IT tabanlı kopyacılığı önleme amaçlı geliştirilen ve kullanılan yazılımlar iki ana grupta toplanmaktadır [3]. Birinci grubu eğitsel amaçlı yazılımlar oluşturmaktadır. Bu yazılımlarla özellikle öğrenci ve öğreticilerin konuya ilişkin bilgilendirilmeleri ve aşırma ve kopyacılığa başvurmamaları gerektiğinin öğretilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca bazı kopyacılık girişimlerinin istem dışı gerçekleşmesi böylesi bir eğitim çalışmasının yararlı olabileceğini göstermektedir. Son yıllarda çeşitli üniversitelerde kullanımı yaygınlık kazanan bazı örnek yazılım ve portallar aşağıda listelenmiştir.

- GPTeach (by Glatt Plagiarism Services),
- MITT (Multimedia Integrity Teaching Tool),
- Understanding Plagiarism (by Prentice Hall),
- Avoiding Plagiarism (Purdue's Online Wri. Lab.),
- Plagiarism.org (by Turnitin),
- Anti-Plagiarism Site (by University of Michigan)

İkinci grupta kopyacılığın saptanması yani yakalama (detection) işlevinin başarılması amaçlı yazılımlar toplanmaktadır. Aşırma veya kopyacılık girişimi bu tür etkin yakalama yazılımlarının kullanıldığı bilinmesi durumunda ciddi oranda azalma gösterecektir. Etkin bir yakalama yazılımı kullanan bazı üniversitelerde elde edilen ilk sonuçlar kopyacılıkta azalma eğilimini destekler yöndedir. Bu gruptan yazılımlar kullanım biçimine göre iki kategoriye ayrılabilirler. Web üzerinden kullanılan yazılımlar, yaygın kullanıcı dolayısıyla daha ekonomik olmaları nedeniyle tercih edilirken, güvenilirliklerinin (reliability) düşüklüğü ise tercih edilmelerinde olumsuzluk olarak öne sürülmektedir. Doğrudan makinaya yüklenme yolu ile çalışan programlar ise web üzerinden çalışan programların tersine az kullanıcı, daha pahalı ancak güvenilirliği yüksek olarak bilinmektedirler. Yazılım seçiminde bu temel noktaların dışında; akademisyenlerce kullanılma pratikliği (user friendly interface), yakalama (detection) performansı, raporların anlaşılabilirliği, güvenilirlik, teknik servis desteği, farklı platformlarda çalışabilirlik parametreleri de ayrıca ele alınarak değerlendirilmelidir. Kopyacılığı yakalama amaçlı kullanılan yaygın yazılım örnekleri de aşağıda verilmiştir.

- Turnitin (iParadigms)
- Findsame
- Glatt Plagiarism Screening Program
- Eve2 (Canexus)
- CopyCatch
- WordCHECK
- WCopyFind (University of Virginia)

Bu programlar temel çalışma biçimi olarak bir tür arama motoru gibi düşünülebilir [4]. Genel uygulamada aramak istenen paragraf küçük parçalara bölünerek (bir veya bir kaç cümlelik) taratılır. Ancak bu tür programlar bir arama motorundan daha fazla yapabilirlikleri olması beklenir. Öyle ki üzerlerinde, kelime yer değiştirme veya eşdeğer anlamlı kelime kullanımı yoluyla yapılan kopyacılığı da saptayabilecek algoritmalar yer alır. Ayrıca bazı yazılımlar yazılım si-

tilini kullanarak benzerlik bulmayı (bu daha çok kes-yapıştır kopyacılığında hızlı sonuç verebilir) gerçekleştirebilir. Bazı durumlarda uzun bir paragraf yerine çok özel bir kelime veya kelime grubunu taratmada hızlı sonuç veren programların yöntemi olarak kullanılmaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

Günümüzde internetin bir başka tanımı da dijital bir kütüphane ortamı olduğudur. Bu ortamdan eğitsel ve araştırma amaçlı yararlanılmaması düşünülemez. Ancak internetin bu çok olumlu yanının yanısıra aşırma ve kopyacılığın internet sayesinde oldukça kolay ve yaygın hale geldiği de ayrı bir gerçekliktir. Son yıllarda sorunun kaygı verici boyutlara ulaşması nedeniyle gelişmiş ülke eğitim kurumlarında özellikle üniversitelerinde kopyacılık ve aşırma çok boyutlu olarak tartışılmakta ve önlemler geliştirilmeye çalışılmaktadır [5]. Önlemler olarak yine IT tabanlı eğitsel ve dedektif amaçlı araçlar düşünülmektedir. Ülkemizde ise sorun ağırlıklı olarak etik kurallar ve kurullar çerçevesinde tartışılmakta olup teknik ve IT boyutu üzerinde durulmamaktadır. Sadece günlük gazetelerde rastlanılan bir kaç popüler bilim insanın aşırma öyküleri (aşırma öykülerinin ülkemizin çok önemli birimlerinde üst düzey görev yapan insanlarla anılır olması da sorunun ülkemiz açısından ne kadar derin olduğunun bir göstergesi sayılmalıdır) ile sınırlı tartışmalarla yetinilmekte, tüm eğitim sistemimizin bu olumsuzluğa ne kadar açık olduğu ve önlem alma konusunda yapılabileceklerin üzerinde durulmamaktadır. Öncelikle ülkemizde sorunun boyutunun saptanması ve çözümüne ilişkin çalışmaların (özellikle üniversiteler bünyesinde) başlatılması gereklidir. Bu amaçla aşırma sorunun ülkemizdeki boyutunu saptamak için kapsamlı bir araştırma ve anket çalışmasının başlatılması gereklidir. Bu çerçevede önlem olarak ilk aşamada tüm eğitim kurumlarında özellikle üniversitelerde aşırma ve kopyacılık üzerine (öğreticiler ve öğrenciler için) eğitsel seminerler, web siteleri, vs hazırlanmalıdır. Ayrıca yukarıda isimleri

ve geliştiricileri listelenen yazılım paketlerinin yanısıra başka kullanılmakta olan yazılımların da incelenerek ayrıntılı değerlendirmeleriye tutulması yararlı olabilecektir. Ülkemiz gerçeğini dikkate alan belki tüm üniversitelerinde destekleyeceği ve kullanacağı bir yazılım için öncelikle kapsamlı bir ön analizinin yapılması ve bu analize uygun yazılımın geliştirilmesine başlanılmalıdır.

Kaynaklar

- [1] Hexham, Irving. “Academic Plagiarism Defined” .University of Michigan Transportation Research Institute World Wide Web site, www.ucalgary.ca/~hexham/study/plag.html University of Calgary,Canada
- [2] “Findings on Plagiarism by the Center for Academic Integrity and Education Week” The plagiarism.org World Wide Web site, http://www.plagiarism.org/plagiarism_stats.html
- [3] Humes C, Stiffler J, Malsed M “Examining Anti-Plagiarism Software” <https://www.turnitin.com/static/pdf/EDU03168.pdf>
- [4] Maurer H, Zaka B “Plagiarism – a problem and how to fight it ” http://www.iicm.tu-graz.ac.at/iicm_papers/plagiarism_ED-MEDIA.doc
- [5] University of Luton and Computer-assisted Assesment Center, “Technical Review of Plagiarism Detection Software Report” <https://turnitin.com/static/pdf/luton.pdf>